

# ՄՄԿԿ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԵՎ ՍՍՀՄ

## ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

### 1988 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

#### 6 - Ի Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Ը

**ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՍՍՀ-Ի ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ-Ի ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԱՆՔՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ, ՈՐՈՆՔ ՔԱՂԱՔԱԾԻՆԵՐԻՆ ՍՏԻՊՈՒՄ ԵՆ ՀԵՌԱՆԱԼ ԲՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻՑ**

ՄՄԿԿ ԿԵՆՏՐՈՒՄ Ե ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՐԴԻ ԿՈՆՏՐՈԼԻ ՄԵՏԻՆՈՒՄԻ ԿՈՄԻՏԵՆ ԵՆ ԵՂՈՎ. ՈՐ ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՍՍՀ-ՈՎ Ե ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ-ՈՎ ՍՈՒՂԻՄԵՆ Է ԱՆԿՈՒՅԼՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԳՐՈՒՄԻՆ, ԵՐԻ ՍԵՂԱԿԱՆ ԿՈՍՏԱԿԳԱԿԱՆ, ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՎՊԱՅՈՆԱՏՈՒՄ ԱՆՁԱՆՑ ԲՈՂՈՒՄԻՆ, ԻՍԿ ԿԱՆԱԽ ՆԱՆՈՂԱԿԻ ՄԱՍՆԱԿԳՈՒՄԻ ԷՄԵՐԵՄԻՍՏԱԿԱՆ ԽՐԱՄԱԳՐՈՒՄԻՆՆԵՐ ՈՒՆՆԵՐԻ ԽՄԵՐ ԿԱՏԱՐՈՎ ԵՆ ԱՅՆԱԿԻՍ ԳՈՐԾՈՂՈՒՄԻՆՆԵՐ, ՈՐՈՆԿ ԿԱՆԳԵՆՆՈՎ ԵՆ ԲՆԱԿՈՒՄԻ ՄՂՏԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻՑ ԲԱԳԱՄԱՑԻՆԵՐԻ ԽՐԱՄԱՏՈՒՄ Ե ՄԵԿԵՄԱՆՐ ԱԳՐՈՒՄԻ ՎՊԱՅՈՆԱՏՈՎ: ԴՐԱ ԿԵՆՏՐՈՒՄԻ ԵՐԿՈՒ ԿԱՆՐԱՎԵՏՈՒՄԻՆՆԵՐԻՑ ԷՂ ՍԱՍՆՅԱԿ ԿԱԳԱՐԱՎՈՐ ՄԱՐԴԻԿ ՄՐՆՈՎ ԵՆ ԱՌԱՆՑ ՕՐԵԱՆԻ, ԱՂԽԱՏԱՆԿԻ Ե ԳՈՅԱՄԻՅՈՒՄԻ:

ԴՐԱՆՈՎ ԻՍԿ ԽԱԽՍՎՈՎ ԵՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԴԻԿԱՆՑ ՍԱՏՎԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՆԵՐ, ՆՐԱՆՑ ԿԱՍՏՎՈՎ Է ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ Ե ՆՅՈՒՔԱԿԱՆ ՎՆԱՍ: ԱՅՍ ԱՄՆԵՐ ԽՈՐԱԳՆՈՎ Է ԿԱՆՐԱՎԵՏՈՒՄԻՆՆԵՐՈՎ ՍԻՐՈՂ ԲԱՐԳ ԻՐԱԳՐՈՒՄԻՆ: ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱՊԱՏՈՒՄ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԴՐԱ ԴԵՎՄԵՆՈՎ ԿԱՏՈՒՄ ԵՄԻՅՈՒՄ ԵՆ ԴԵՆՆԱՐԿՈՎ ԿԱՐԳՈՒԿԱՆՈՆ ԿԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԿԱՄԱՐ, ԿԱԿԱՏԱՐՎԱԾ ԴԵՆ ԿԱՍՏՆՈՎ ԷՄԵՐԵՄԻՍՏ ՍՏԱՐԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒՄԻՆՆԵՐԻՆ:

ՔԱԳԱՄԱՑԻՆԵՐԻ ԴՐԱՆԵՐ ՎՊԱՅՈՒՄՆԵՐՈՒ, ՍԵՂԱԿԱՆ ԿՈՍՏԱԿԳԱԿԱՆ, ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՎՊԱՅՈՆԱՏՈՒՄ ԱՆՁԱՆՑ ԿԱՆՐԱՎԵՏՈՒՄԻՆՆԵՐԻ ԿԱՍՏՆԵՐՈՒ, ՆՎԱՏԱԿՈՎ ՄՄԿԿ ԿԵՆՏՐՈՒՄԻ ԿՈՄԻՏԵՆ Ե ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄ ԵՆ:

1. ԴՐԱՎԱՊԱՐՏԵԼ, ՈՐՎԵՍ ՍՍՀՄ-Ի ԲԱԳԱՄԱՑԻՆԵՐԻ ՍԱՏՎԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՎԻՍՏ ԽԱԽՍՏՈՎ, ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՍՍՀ-Ի Ե ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ-Ի ՍԵՂԱԿԱՆ ԿՈՍՏԱԿԳԱԿԱՆ, ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ Ե ՍԵՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՎՊԱՅՈՆԱՏՈՒՄ ԱՆՁԱՆՑ ԳՈՐԾՈՂՈՒՄԻՆՆԵՐ, ՈՐՈՆԿ ԲՈՅՂ ԵՆ ՍԱԽԻՍ Ե ԽՐԱԽՈՍՏՈՎ ՄՂՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՈՒՄԻ ՎԱՅՐԵՐԻՑ ՄԱՐԴԻԿԱՆՑ ԽՐԱՄԱՏՈՒՄՆ ԵՂ ՄԵԿԵՄԱՆՐ ԱԳՐՈՒՄԻ ՎՊԱՅՈՆԱՏՈՎ:

2. ԱԳՐԲԵՋԱՆԻ Ե ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՎՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՒՄՆԵՐԻՑ, ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՍՍՀ Ե ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՐԴՆԵՐԻՑ, ԵՂ ԿԱՆՐԱՎԵՏՈՒՄԻՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱՊԱՏՈՒՄ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻՑ ՎՊԱՅՈՒՄՆԵՐԻ Ե ՎՆՈՒԿԱՆ ՄԻՅՈՒՄՆԵՐ ԴԵՆՆԱՐԿՈՎ ԿԱՍՏՆԵՐՈՒ ԿԻՂՅԱՂ ԿԱՆՐԱՎԵՏՈՒՄԻՆՆԵՐ: ՔԱԳԱՄԱՑԻՆԵՐ ԽՈՒՍՏ ԳՆԱՆԱՏԱԿԱՆ ՍԱՂ ՅՈՒՐԱՄԱՆՅՈՒՐ ԱՂԱՎԻՍԻ ՎՊԱՍՏԻ: ԱՆԿԱՄԱՏԵԼԻՑ ԿԱՄԱՐԻ ԿԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒՄԻ Ե ԱՎՈՐԻՆՈՒՄԻՆ ԲՈՅՂ ՍՈՂՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՄՆԱՂՐ ԿՈՍՏԱԿԳՈՒՄԻ ՄԵՐ, ՎԵՏԱԿԱՆ ԱՎԱՐԱՏՈՎ Ե ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐՈՎ:

3. ԱԳՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՍՍՀ-Ի Ե ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ-Ի ԿՈՍՏԱԿԳԱԿԱՆ ՈՒ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻՆ՝ ԱՆԿՐԱԾԵՂՈՒ ԱՄՆԵ ԻՆՂ ԱՆՆՂ ԲՆԱԿՈՒՄԻ ՄՂՏԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻՑ ԿՆՈՒՄՈՎ ԲՆԱԿՈՒՄԻՆ ԵՂ ԱՂԱԿՈՒՄԻ Ե ՕԳՆՈՒՄԻՆ ԳՈՅՂ ՍԱՂՈՒ ԿԱՄԱՐ: ԼՅՈՒՆՆԵՆ ԺԱՎԱԼԻ ԲԱԳԱՄԱՑԻՆ Ե ԿԱԳԱՄԱՑԻՆԱԿԱՆ ՎՐԱԿՈՒՄԻ ԱՂԽԱՏԱՆԿՐ, ՈՐՎԵՍԻ ՄԱՐԴԻԿ ԿԱՐՈՂԱՆԱՆ ՎԵՐԱԳԱՆՆԱՂ ԻՐԵՆՑ ՍՈՒՆ ՈՒ ՍԵՂՐ Ե ԱՂԽԱՏԱՆԿԱՅԻՆ ՆՈՐՄԱՂ ԳՈՐԾՈՒՆՆՈՒՄԻՆ:

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՁՆԱԾՈՂՈՎԻՆ՝ ԲՍՏ ԱՄՆՆԱՅԻ ԱՂԱԿԵՆ ԵՂ ՍՈՒՐ Ե ԱՆԿՆԱԾՈՂՈՒ ՎՐԱՅԻՆԻ ԼՈՒԾՄԱՆՐ:

**ՄՄԿԿ ԿԵՆՏՐՈՒՄԻ ԿՈՄԻՏԵՆ ԵՂ ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՐԴԻ ԿՈՄԻՏԵՆ**  
**Մ. ԳՈՐԲԱՂՈՎ**

**Постановление ЦК КПСС и Совета Министров СССР  
от 6 декабря 1988 года**

**О недопустимых действиях отдельных  
должностных лиц местных органов  
Азербайджанской ССР и Армянской ССР,  
вынуждающих граждан покидать постоянные  
места проживания**

ЦК КПСС и Совет Министров СССР с особой озабоченностью отмечают, что в Азербайджанской ССР и Армянской ССР сложилась нетерпимая обстановка, когда при попустительстве, а зачастую и при прямом участии отдельных должностных лиц местных партийных, советских и хозяйственных органов экстремистски настроенными группами совершаются действия, приводящие к массовому выселению и выезду граждан по национальному признаку с постоянных мест проживания. В результате десятки тысяч людей из обеих республик остаются без крова, работы и средств к существованию. Тем самым нарушаются конституционные права советских людей, им наносится моральный и материальный ущерб. Все это усугубляет сложную обстановку в республиках. Местные правоохранительные органы во многих случаях должных мер и наведению порядка не принимают, не дают отпора действиям экстремистских элементов.

В целях защиты интересов граждан, пресечения противоправных действий должностных лиц местных партийных, советских и хозяйственных органов Центральный Комитет КПСС и Совет Министров СССР постановляют:

1. Осудить, как грубое нарушение конституционных прав граждан СССР, дейст-

вия отдельных должностных лиц местных партийных, советских и хозяйственных органов Азербайджанской ССР и Армянской ССР, допускающих и потворствующих выселению и выезду людей по национальному признаку с постоянных мест проживания.

2. Потребовать от ЦК Компартий Азербайджана и Армении, Советов Министров Азербайджанской ССР и Армянской ССР, правоохранительных органов этих республик принятия незамедлительных и решительных мер по пресечению указанных противоправных действий. Давать строгую политическую оценку каждому такому факту. Считать несовместимым пребывание в партии, в государственном аппарате и правоохранительных органах лиц, допускающих произвол и беззаконие.

3. Партийным и советским органам Азербайджанской ССР и Армянской ССР сделать все необходимое по оказанию содействия и помощи населению, покинувшему постоянные места проживания. Широко развернуть политическую и организационно-практическую работу, с тем чтобы люди могли вернуться в свои жилища и к нормальной трудовой деятельности.

Правительственной комиссии оказывать всяческое содействие в решении этой острой и неотложной проблемы.

**Секретарь  
Центрального Комитета КПСС  
М. ГОРБАЧЕВ**

**Председатель  
Совета Министров СССР  
Н. РЫЖКОВ**